

12.Sherr A.H. Legal Education, Legal Competence and Little Bo Peep. 1997. URL: <https://ssrn.com/abstract=1883514>

13.Spaak T. Explicating the Concept of Legal Competence. *Concepts in the Law*. 2008. P. 1–12.

Анна Остапенко,
*доктор філософії, науковий співробітник
лабораторії науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійної освіти НАПН України
(м. Київ, Україна)*

ОЦІНКА САМООСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА МАЙБУТНЄ

Завдяки новій європейській стратегії для закладів вищої освіти висвітлено актуальні виклики та тенденції вищої освіти в Європі, наголошуючи на необхідності, щоб викладачі отримували відповідні навички, необхідні для досягнення наукової досконалості, упровадження інновацій та ефективно використовували інформацію та комунікаційні технології. ЮНЕСКО є світовим лідером у сфері освіти, розробляючи трансформації в освіті: що слід продовжувати, від чого слід відмовитися, чи потрібно творчість в викладанні та навчанні, педагогіку повернувши на перший план у контексті вищої освіти. Оскільки педагогічні працівники працюють у період швидких змін та викликів, потрібно врахувати той факт, що недостатньо відомо та досліджено які зміни впливають на самоосвіту педагогічних працівників, оскільки, підвищення кваліфікації педагогічних працівників є життєво необхідним для успіху та прогресу вищої освіти. Концептуальні ідеї професіоналізму педагогічних працівників пов'язані з педагогічними інноваціями, що впроваджуються з технологічним прогресом з соціальними та технічними аспектами. До соціального виміру відносять безперервний та професійний розвиток й концепція викладання дисциплін. Технічний вимір пов'язаний з інструментами (інформаційні та комунікаційні технології, педагогічні методи, моделі та підходи). Таким чином, педагогічні працівники постійно самонавчаються та підвищують свою кваліфікацію працюючи з педагогічними інноваціями, переробляючи та оновлюючи форми викладання, оцінювання, що орієнтовані на студентів де гібридний навчальний процес (фізична присутність студентів та використання цифрових інструментів). Процедура оцінювання успішності кар'єри педагогічного працівника є невід'ємною частиною їхньої роботи. Оцінювання педагогічного працівника включає діяльність викладання, наукові дослідження, підприємництво та лідерство. Це підвищує привабливість дослідницької кар'єри для педагогічного працівника. Тому самоосвіта педагогів повинна бути важливим аспектом для кар'єри в галузі вищої освіти. Результатом вищої освіти є високоякісна академічна робота виконана професійними педагогічними працівниками. Міністерство освіти і науки Латвійської Республіки запропонувало нову структуру підвищення професійної кар'єри для педагогічних працівників щодо фрагментації викладання та дослідження, підвищення слабкої інтернаціоналізації. Звідси випливає, що професорсько-викладацький склад закладів вищої освіти повинен поєднувати викладацьку, навчальну та дослідницьку роботу для забезпечення якісного навчального процесу, прогрес самоосвіти повинен систематично оцінюватися для подальшої професійної кар'єри. Також для досягнення якості викладання в інженерній освіті (Ризький технічний університет) необхідно постійно вдосконалюватися та розвиватися, оскільки це частина педагогічної кар'єри. Для оцінювання науково-педагогічних працівників у закладах вищої освіти Міністерство освіти і науки Латвійської Республіки переглянуло модель фінансування ЗВО як стверджують вчені, що досліджували цю проблему й вони визначили основні принципи розвитку інновацій педагогічних працівників до трьох: модель фінансування (базове фінансування досліджень і фундаментальних досліджень, фінансування засноване на результатах навчання та результатах досліджень; фінансування інновацій – фінансування, орієнтоване на розвиток закладів та їх профілю). Проте незрозуміла робота педагогічних працівників із запропонованої моделі фінансування з трьох компонентів. Прогрес самоосвіти педагогічних працівників планувався вимірюватися за такими показниками:

чисельність наукового персоналу, % від загальної кількості працівників (штатних); % працівників у віці 25–34 роки зі ступенем доктора; фінансування наукових досліджень і розробок, % ВВП; кількість щорічних публікацій у міжнародній базі даних цитування Scopus; публікації педагогічних працівників у ТОП-10 найбільш часто цитованих у відповідній галузі, % бізнес-фінансування науково-дослідної діяльності в державному секторі та секторі вищої освіти, % від загального фінансування науково-дослідної діяльності в державному секторі та секторі вищої освіти. Для оцінки діяльності викладацького складу вказувалися лише кількісні показники їхньої діяльності. Педагогічні працівники мають володіти певними видами знань, зокрема, знаннями дидактики та загальнопедагогічними знаннями.

З використанням цифрових технологій в освіті до педагогічного працівника висунуто підвищені вимоги до їхньої компетентності, звідси виходить, що знання та навички педагогічного працівника слід розширювати шляхом ефективного використання цифрових технологій у викладанні, додаючи технологічні й педагогічні знання. Учені з Латвії об'єднали проаналізовані доктрини про педагогічну компетентність як професійно-особистісну характеристику педагога, що забезпечує високий рівень науково-педагогічної діяльності зі здатністю ефективно управляти процесом викладання через активну практичну співпрацю із застосуванням цифрових технологій, з урахуванням постійного само- та професійного розвитку. У дослідженні показано, що учені з Ризького технічного університету провели у 2022 році Методологічну конференцію організована RTU Study Department Centre of Academic Excellence на тему: «Підвищення педагогічної компетентності професорсько-викладацького складу: зміст, методи, досвід». У дослідженні, що відбувалося під час конференції взяли участь 60 представників професорсько-викладацького складу. Учені проаналізували відповіді учасників конференції в трьох різних напрямках: 1) група має точку зору педагогів; 2) група має точку зору студентів; 3) група має точку зору інституційних перспектив. Учасники експерименту дали письмові відповіді. Проаналізовані відповіді за допомогою співпадиння однакових слів та словосполучень, ідей та пропозицій відповідно реальної педагогічної ситуації. Учені визначили що для оцінювання самоосвіти педагогічних працівників виділили наступні елементи: з точки зору викладача – знання та досвід викладання (дидактики) та суміжної сфери, підхід, орієнтований на студента, цифрові навички та навички співпраці, враховуючи особистий розвиток; з точки зору студентів це – оцінювання, зворотний зв'язок та ставлення; з точки зору закладу вищої освіти це – система оцінювання та кар'єрний розвиток. Ключові елементи оцінювання педагогічних працівників повинні бути чітко визначені у закладах вищої освіти, шляхом розробки системи оцінювання. Крім того, для оцінки педагогічної компетентності педагогічних працівників слід визначити наступні ключові елементи: знання та досвід викладання та суміжної галузі, підхід орієнтований на студента, цифрові навички співпраці, враховуючи саморозвиток, оцінювання, зворотній зв'язок, формування чіткої та прозорої системи оцінювання та педагогічну компетентність [1, с. 349–360].

У 2023 році науковцями з Інституту професійної освіти НАПН України проведено дослідження щодо самооцінювання педагогічних працівників, акцентуючи увагу на один аспект дослідження в тезах, що педагогічний працівник відчуває потребу в самоосвіті та самовдосконаленні (48,9%) [2, с.136].

Висновки. Отже, проаналізувавши дослідження литовських учених щодо оцінки самоосвіти педагогічних працівників, можна зробити висновок, що для забезпечення якісного навчального процесу викладацький склад закладів вищої освіти має поєднувати викладацьку, навчальну та науково-дослідницьку роботу, але систематично оцінювати прогрес своїх досягнень для подальшого планування кар'єрного розвитку.

Список використаних джерел

1. Vindača Olga. Assessment of pedagogical competence of academic staff: case study. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*. May 26th-27th, 2023, Vol. 1. P. 349–360. URL: <https://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/7151>

2. Тітова О. А., Лузан П. Г., Пашенко Т. М., Мося І. А., Остапенко А. В., Ямковий О. Ю. Система розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу : монографія. Київ : ІПО НАПН України, 2023. 272 с.